

ORDINEA PUBLICĂ ÎN DREPTUL ROMÂNESC

Prof. univ. dr. Ștefan DEACONU

Facultatea de drept, Universitatea din București

Marian ENACHE

Judecător, Curtea Constituțională a României

Rezumat: *Articolul explorează înțelesurile noțiunii de „ordine publică”, plecând de la utilizările sale în legislația națională și internațională, precum și de la caracterele sale juridice, domeniul aplicării și efectele acesteia, precum și de la jurisprudența Curții Constituționale în această sferă.*

Cuvinte-cheie: *ordine publică, ordine de drept, ordine juridică.*

1. Noțiune. Reglementarea în acte normative interne

Numeroase acte normative, atât din domeniul dreptului public, cât și al dreptului privat, fac trimitere la noțiunea de „ordine publică” fără ca aceasta să fie definită din punct de vedere juridic^[1].

Astfel, Constituția României, în art. 26 alin. (2), stabilește că „Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri”; în art. 27 alin. (2) lit. c) prevede că „De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege pentru următoarele situații: (...) c) apărarea securității naționale sau a ordinii publice”, iar în art. 87 alin. (1) stipulează că: „Președintele României poate lua parte la ședințele Guvernului în care se dezbate

---

^[1] Noțiunea de „ordine publică” este întâlnită nu numai în textul Constituției actuale a României, ci și în Constituțiile anterioare. Astfel, Constituția din 1866 utilizează conceptul de ordine publică în cuprinsul art. 23, limitând libertatea învățământului ori de câte ori exercitarea acestui drept ar atinge bunelor moravuri și ordinii publice; Constituția din 1923 prevede, de asemenea, criteriul ordinii publice ca restrictiv pentru înțelegerea caracterului absolut al libertății de conștiință (art. 22) și al libertății învățământului (art. 24), iar Constituția din 1938 prevede în mod absolut restricția limită a ordinii publice în ceea ce privește libertatea conștiinței și cea a învățământului (art. 19 și art. 21).

probleme de interes național privind politica externă, apărarea țării, asigurarea ordinii publice și, la cererea primului-ministru, în alte situații”.

La nivel legal, Codul civil stabilește că: „Numai uzanțele conforme ordinii publice și bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept” [art. 1 alin. (4)]; „Nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri” (art. 11); „Orice persoană fizică sau persoană juridică trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile civile cu bună-credință, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri” [art. 14 alin. (1)]; „Persoana fizică are dreptul să dispună de sine însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri” (art. 60); „Pre-numele se stabilește la data înregistrării nașterii, pe baza declarației de naștere. Este interzisă înregistrarea de către ofițerul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole și a altor asemenea, de natură a afecta ordinea publică și bunele moravuri ori interesele copilului, după caz” [art. 84 alin. (2)]; „Nimeni nu poate invoca împotriva unei persoane de bună-credință calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmărește ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice” [art. 193 alin. (2)]; „Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatată sau, după caz, declarată de instanța judecătorească numai atunci când: (...) c) obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri” [art. 196 alin. (1) lit. c)]; „Persoanele juridice de drept privat se dizolvă: (...) c) dacă scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuințate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice ori dacă ele urmăresc un alt scop decât cel declarat” [art. 245 lit. c)]; „În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau statut ori în lipsa unei hotărâri luate în condițiile alin. (1), precum și în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, la propunerea lichidatorului, bunurile rămase după lichidare se atribuie de instanța competentă, prin hotărâre supusă numai apelului, unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel (...)” [art. 249 alin. (2)]; „Proprietarul poate să consimtă la limitarea dreptului său prin acte juridice, dacă nu încalcă ordinea publică și bunele moravuri” (art. 626); „De asemenea, este considerată nescrisă dispoziția testamentară prin care se prevede dezmoștenirea ca sancțiune pentru încălcarea obligațiilor prevăzute la alin. (1) sau pentru contestarea dispozițiilor din testament

care aduc atingere drepturilor moștenitorilor rezervatari ori sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri” [art. 1009 alin. (2)]; „Părțile sunt libere să încheie orice contracte și să determine conținutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică și de bunele moravuri” (art. 1169); „Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri” [art. 1225 alin. (3)]; „Cauza este ilicită când este contrară legii și ordinii publice” [art. 1236 alin. (2)]; „Clauzele contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri și care nu sunt considerate nescrise atrag nulitatea contractului în întregul său numai dacă sunt, prin natura lor, esențiale sau dacă, în lipsa acestora, contractul nu s-ar fi încheiat” [art. 1255 alin. (1)]; „Orice societate trebuie să aibă un obiect determinat și licit, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri” [art. 1882 alin. (2)]; „Creditorul nu poate însă tulbura liniștea și ordinea publică ori recurge, în mod direct sau indirect, la constrângere, chiar dacă fapta sa nu ar constitui o infracțiune (...)” [art. 2440 alin. (2)]; „Părțile nu pot însă renunța, nici anticipat și nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere de ordine publică și nici nu le pot modifica, micșorându-le sau mărindu-le, după caz” [art. 2549 alin. (2)]; „(1) Aplicarea legii străine se înlătură dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român sau dacă legea străină respectivă a devenit competentă prin fraudarea legii române. În cazul înlăturării aplicării legii străine, se aplică legea română. (2) Aplicarea legii străine încalcă ordinea publică de drept internațional privat român în măsura în care ar conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului român ori ale dreptului Uniunii Europene și cu drepturile fundamentale ale omului” (art. 2564); „Drepturile câștigate în țară străină sunt respectate în România, cu excepția cazului în care sunt contrare ordinii publice în dreptul internațional privat român” (art. 2567).

La rândul său, Codul de procedură civilă stipulează că: „(2) Necompetența materială și teritorială de ordine publică trebuie invocată de părți ori de către judecător la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii (...) (4) Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță incompetentă nu va putea cere declararea necompetenței” [art. 130 alin. (2) și (4)]; „Constituie motiv de siguranță publică împrejurările excepționale care presupun că judecata procesului la instanța competentă ar putea conduce la tulburarea ordinii publice” [art. 140

alin. (3)]; „Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe și de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel” [art. 208 alin. (2)]; „În cazurile în care cercetarea procesului sau dezbaterea fondului în ședință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției, după caz, instanța, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca acestea să se desfășoare în întregime sau în parte fără prezența publicului” [art. 213 alin. (1)]; „Excepțiile absolute sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme de ordine publică” [art. 246 alin. (1)]; „Convențiile asupra admisibilității, obiectului sau sarcinii probelor sunt valabile, cu excepția celor care privesc drepturi de care părțile nu pot dispune, a celor care fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori, după caz, contravin ordinii publice sau bunelor moravuri” (art. 256); „Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu” [art. 479 alin. (1)]; „Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate: (...) 3. când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe, invocată în condițiile legii” [art. 488 alin. (1) pct. 3]; „Dacă legea nu dispune altfel, motivele de casare care sunt de ordine publică pot fi ridicate din oficiu de către instanță, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în ședință publică” [art. 489 alin. (3)]; „În administrarea acestei jurisdicții, părțile litigante și tribunalul arbitral competent pot stabili reguli de procedură derogatorii de la dreptul comun, cu condiția ca regulile respective să nu fie contrare ordinii publice și dispozițiilor imperative ale legii” [art. 541 alin. (2)]; „Sub rezerva respectării ordinii publice și a bunelor moravuri, precum și a dispozițiilor imperative ale legii, părțile pot stabili prin convenția arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, cel mai târziu odată cu constituirea tribunalului arbitral, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor, termenul și locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv eventuale proceduri prelabile de soluționare a litigiului, repartizarea între părți a cheltuielilor arbitrale și, în general, orice alte norme privind buna desfăș-

șurare a arbitrajului” [art. 544 alin. (2)]; „Hotărârea arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare pentru unul dintre următoarele motive: (...) h) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziții imperative ale legii” [art. 608 alin. (1) lit. h)]; „Hotărârile străine sunt recunoscute de plin drept în România, dacă se referă la statutul personal al cetățenilor statului unde au fost pronunțate sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți ori, în lipsă de recunoaștere, au fost pronunțate în baza legii determinate ca aplicabilă conform dreptului internațional privat român, nu sunt contrarii ordinii publice de drept internațional privat român și a fost respectat dreptul la apărare” (art. 1095); „Recunoașterea hotărârii străine poate fi refuzată pentru oricare dintre următoarele cazuri: a) hotărârea este manifest contrară ordinii publice de drept internațional privat român; această incompatibilitate se apreciază ținându-se seama, în special, de intensitatea legăturii cauzei cu ordinea juridică română și de gravitatea efectului astfel produs” [art. 1097 alin. (1) lit. a)]; „Constatările făcute de instanța străină nu beneficiază de forța probantă prevăzută la alin. (1) dacă ele sunt manifest incompatibile cu ordinea publică de drept internațional privat român” [art. 1108 alin. (2)]; „Orice hotărâre arbitrală dintre cele prevăzute la art. 1.124 este recunoscută și poate fi executată în România dacă diferendul formând obiectul acesteia poate fi soluționat pe cale arbitrală în România și dacă hotărârea nu conține dispoziții contrare ordinii publice de drept internațional privat român” (art. 1125).

La nivelul legislației penale, Codul penal dispune că: „Fapta persoanei care, în public, prin violențe comise împotriva persoanelor sau bunurilor ori prin amenințări sau atingeri grave aduse demnității persoanelor, tulbură ordinea și liniștea publică se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă” (art. 371), iar Codul de procedură penală stabilește că: „Înalta Curte de Casație și Justiție strămută judecarea unei cauze de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripția sa la o altă instanță de același grad din circumscripția sa, atunci când există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorilor instanței este afectată datorită împrejurărilor cauzei, calității părților ori atunci când există pericol de tulburare a ordinii publice (...)” (art. 71); „Reconstituirea trebuie să fie efectuată astfel încât

să nu fie încălcată legea sau ordinea publică, să nu fie adusă atingere moralei publice și să nu fie pusă în pericol viața sau sănătatea persoanelor” [art. 193 alin. (4)]; „Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din pricina împrejurărilor cauzei sau calității părților ori a subiecților procesuali principali ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părților, a unui subiect procesual principal sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal în grad, dispozițiile art. 73 și 74 fiind aplicabile în mod corespunzător” (art. 326).

Codul de procedură fiscală are și el unele prevederi referitoare la noțiunea de ordine publică, stabilind că: „Furnizarea de informații poate fi refuzată în cazul în care ar conduce la divulgarea unui secret comercial, industrial sau profesional ori a unui procedeu comercial sau a unor informații a căror divulgare ar fi contrară ordinii publice” [art. 300 alin. (4)]; „Autoritatea solicitată nu este obligată să furnizeze informații: (...) c) a căror divulgare ar aduce atingere securității statului membru solicitat sau care ar fi contrare ordinii publice a acestuia” [art. 314 alin. (2) lit. c)]. De asemenea, Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 stabilește că „În litigiile referitoare la actele administrative emise pentru aplicarea regimului stării de război, al stării de asediu sau al celei de urgență, cele care privesc apărarea și securitatea națională ori cele emise pentru restabilirea ordinii publice, precum și pentru înlăturarea consecințelor calamităților naturale, epidemiilor și epizootiilor nu sunt aplicabile prevederile art. 14” [art. 5 alin. (3)].

Se poate observa așadar că avem o mulțime de norme juridice adoptate la nivel național care fac trimitere la conceptul de „ordine publică” fără să se stabilească conținutul acestui concept, limitându-se, în mod abstract, la posibilitatea aplicării acestuia domeniilor reglementate.

Atât legislația, cât și literatura juridică română fac distincție între noțiunile de „ordine publică”, „ordine de drept” și „ordine juridică”. În timp ce „ordinea juridică” este văzută ca „un ansamblu, o mulțime bine ordonată și coerentă de norme juridice și de instituții juridice prin care o societate se organizează juridic și politic, precum și modul de reglementare, prin astfel de norme și de instituții, a relațiilor dintre diversele subsisteme ale societății globale considerate, a relațiilor părților componente ale însuși ansamblului normativ și instituțional respectiv”, „ordinea

de drept” este definită ca fiind „o limitare *in actu* a liberei manifestări a voinței persoanei”^[2]. Noțiunea de ordine publică „marchează supremația regulilor ce protejează interesele generale ale societății asupra regulilor convenționale, inspirate de interesele particulare”^[3].

Ordinea publică nu se limitează doar la dispozițiile imperative exprese. Ordinea publică este „(...) o noțiune suplă, mereu adaptabilă nevoilor sociale prezente și viitoare. Astfel, sunt numeroase cazurile în care legiuitorul edictează norme juridice, fără a prevedea expres dacă persoanele fizice sau persoanele juridice pot sau nu pot deroga de la ele prin voința lor comună; competența de a stabili dacă o asemenea regulă de drept este sau nu este de ordine publică aparține judecătorilor. Astfel, atunci când instanțele de judecată apreciază că o regulă de acest fel este importantă pentru o bună ordine socială, ele îi pot recunoaște caracterul imperativ și de ordine publică. Și, mai mult decât atât, adeseori instanțele de judecată cenzurează și declară nule anumite contracte care se constată că sunt contrare unuia sau altuia dintre principiile de organizare socială, chiar dacă nu s-au încheiat prin încălcarea niciunei norme juridice concrete. Așadar, în tăcerea textelor de lege, judecătorii pot conferi caracter de ordine publică unei dispoziții legale, atunci când apreciază că respectarea sa este absolut necesară pentru ocrotirea intereselor generale ale societății”^[4].

Dacă „ordinea publică” reprezintă acea caracteristică a unor norme juridice imperative constând în rolul de a apăra valorile fundamentale ale unui stat, valori ce sunt considerate a exprima interesul general al societății, într-un anumit moment și context politico-social, conceptul de „ordine juridică” este mai degrabă sinonim cu cel de „ordine normativă”, ordinea juridică generând și consolidând ordinea de drept. De aceea, putem vorbi despre o ordine juridică națională, o ordine juridică internațională sau o ordine juridică a Uniunii Europene. Așadar, ordinea de drept are o sferă de cuprindere mult mai mare decât cea a ordinii juridice, ordinea de drept înglobând în sfera sa de cuprindere ordinea juridică.

---

^[2] E.G. MOROIANU, *Conceptul de ordine juridică*, în *Studii de Drept Românesc* nr. 1-2/2008, pp. 34-35.

^[3] L. TEC, *Codul civil comentat și adnotat*, www.sintact.ro.

^[4] L. POP, *Tratat de drept civil. Obligațiile. Contractul*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2009, pp. 371-372.

În ceea ce privește conceptul de „ordine publică”, literatura juridică română consideră acest concept ca fiind unul subiacent „ordinii juridice”^[5]. Norma de ordine publică este o subdiviziune a celei imperative, astfel că „orice normă de ordine publică este imperativă, însă nu orice normă imperativă este de ordine publică. Din nefericire, confuzia dintre norma imperativă și norma de ordine publică este foarte frecventă, atât în doctrină, cât și în jurisprudență, confuzie care duce la pronunțarea, pe bandă rulantă, a unor hotărâri de nulitate absolută bazate pe încălcarea unor simple norme imperative, fără a se cerceta existența caracterului de ordine publică al acestora”^[6].

Prin noțiunea de „ordine publică” se înțelege organizarea și desfășurarea vieții politice, economice și sociale într-un stat potrivit unui ansamblu de norme și măsuri general obligatorii. Ordinea publică de drept român este formată din ansamblul principiilor fundamentale de drept ale statului român.

Din punct de vedere al dreptului internațional, în noțiunea de ordine publică intră și normele fundamentale ale sistemului de drept al instanței, care nu permit aplicarea regulilor străine, deși acestea sunt competente conform normelor conflictuale ale instanței.

2. Caracterele juridice

Doctrina a identificat o serie de caractere juridice ale ordinii publice, printre acestea numărându-se:

a) caracterul național, ce derivă din faptul că ordinea publică se interpretează conform dreptului forului^[7]. Fiind la origine instrument de apărare a coeziunii societății naționale, ordinea publică devine însă, din ce în ce mai mult „mijlocul de afirmare a superiorității unei ordini care aspiră la dispariția societăților naționale”^[8] pentru că acest concept de „ordine publică” este în permanentă evoluție. Ca regulă generală, aparțin ordinii publice normele care interesează organizarea constituțională, administra-

---

^[5] E.G. MOROIANU, *op. cit.*, p. 41.

^[6] L. TEC, *op. cit.*

^[7] D.A. SĂTARU, *Drept internațional privat*, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p. 116.

^[8] L. TEC, *op. cit.*

tivă și judiciară a statului, normele care guvernează familia, protejarea persoanei și a demnității umane;

b) caracterul diferențiat, în sensul că ordinea publică diferă de la o țară la alta, în funcție de valorile protejate de principiile fundamentale de drept ale statului instanței sesizate. Conținutul noțiunii de ordine publică îl constituie principiile fundamentale de drept ale statului român aplicabile raporturilor juridice. Acesta este conținutul abstract al noțiunii pentru că în mod concret, acest conținut se determină, de regulă, de instanța sesizată^[9].

În doctrină s-a stabilit că „o lege este de ordine publică ori de câte ori ordonă sau oprește un act juridic a cărui aplicare este imediat utilă sau vătămătoare întregului corp social. Când actul nu este imediat util sau vătămător decât numai unuia sau câtorva din membrii societății, atunci legea care se ocupă de un asemenea act nu este de ordine publică. Pentru a aplica acest criteriu, actul trebuie privit *post factum* și *in concreto*, căci *in abstracto* și *in futurum* orice dispoziție legislativă, fiind dictată de un interes general, ar trebui privită ca având caracter de ordine publică”^[10].

De asemenea, sunt de ordine publică „(...) toate dispozițiile de drept public, al cărui obiect este tocmai ordinea de stat. Astfel sunt toate legile constituționale, politice, administrative, fiscale, penale, cele referitoare la organizarea puterilor în stat, la drepturile cetățenilor în materie politică și publică, la competența și organizarea judecătorească etc. (...) Dar, pe lângă dispozițiile dreptului public, mai există în dreptul privat o sumă de dispoziții interesând ordinea publică (...). Putem spune că sunt de ordine publică toate dispozițiile de drept privat care privesc direct sau indirect organizarea societății și în care predomină interesul social asupra celui individual (...). În ceea ce privește starea civilă și capacitatea persoanelor, marea majoritate a dispozițiilor legale sunt de ordine publică (...). În materiile patrimoniale ale dreptului privat, dispozițiile interesând ordinea publică sunt rare, fiindcă aici domină interesul privat și autonomia voinței. Totuși, și aici întâlnim o materie în legătură cu organizarea societății care adesea interesează în mod direct ordinea publică: organizarea

---

^[9] L.M. TROCAN, *Ordinea publică în dreptul internațional privat*, în *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Litere și Științe Sociale*, nr. 3/2009, p. 149.

^[10] E. HEROVANU, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, Institutul de Arte Grafice Viața Românească, Iași, 1926, pp. 57-58, *apud* V. TERZEA, *Codul civil comentat și adnotat*, www.sintact.ro.

proprietății. (...) Tot de ordine publică sunt anumite dispoziții dictate de lege, mai ales în materia contractelor, în scopul de a apăra terții ce nu sunt părți la contract; astfel sunt măsurile de publicitate menite să aducă actele la cunoștința terților etc.”^[11];

c) caracterul actual, în sensul că instanța trebuie să ia în considerare conținutul ordinii publice de la momentul litigiului, și nu pe cel de la momentul nașterii raportului juridic;

d) caracterul de excepție de la regula potrivit căreia dreptul străin, normal competent, trebuie să se aplice raportului juridic cu element de extraneitate. Consecințele acestui caracter sunt că: ordinea publică este de strictă interpretare (se interpretează restrictiv, și nu extensiv), ordinea publică împiedică producerea efectelor legii străine pe teritoriul țării și atrage aplicarea în locul său a legii române^[12].

3. Domeniul aplicării

Principiile și normele juridice de ordine publică pot apărea în orice materie a dreptului. Există însă anumite domenii ale raporturilor juridice cu element de extraneitate susceptibile, într-o mai mare măsură, să ridice probleme de ordine publică. De exemplu: a) domeniul de drept material privitor la starea civilă, capacitatea și relațiile de familie ale persoanelor fizice, sau b) domeniul de drept procesual, acela al încălcării competenței exclusive a jurisdicției române. Astfel cum s-a remarcat în doctrină, „Ordinea publică cuprinde: 1) toate normele privitoare la demnitatea și la libertatea individuală, la drepturile omului în sensul cel mai larg al cuvântului și la egala ocrotire a liberei expansiuni a acestor drepturi în fiecare individ; 2) toate normele care sunt în mod direct sau indirect în relație cu organizarea societății și cu puterile conferite organelor sale; 3) toate normele menite de a apăra pe asupriți contra asupritorilor; 4) toate normele referitoare la reprezentarea și asistența incapacabililor; 5) toate normele privitoare la formele în care în actele solemne voința trebuie să se îmbrace pentru a avea tărie; 6) toate normele privitoare la libera

---

^[11] C. HAMANGIU, I. ROSETTI-BĂLĂNESCU, AL. BĂICOIANU, *Tratat de drept civil român*, vol. I, pp. 91-92, *apud* V. TERZEA, *op. cit.*

^[12] I. FILIPESCU, A. FILIPESCU, *Tratat de drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2005, p. 117.

circulație a bunurilor; 7) toate normele privitoare la îngrădirea prerogativelor și a puterilor inerente dreptului de proprietate; 8) toate normele care sunt în relații directe sau indirecte cu interesele creditului public și cu economia generală; 9) toate normele menite a ocroti interesele terților adică ale persoanelor, care, deși străine de un anumit raport juridic, pot să fie atinse totuși prin urmările lui”^[13].

În privința legilor conflictuale, acestea sunt de regulă norme imperative, adică de ordine publică în dreptul intern. Legile conflictuale nu sunt însă considerate de ordinea publică în dreptul internațional. Prin „legi de ordine publică” se înțeleg toate acele legi care se referă la dreptul public și interesează în primul rând organizarea societății, cum sunt toate legile constituționale, penale, administrative și de interes economic. „Regulamentele comunale făcute de primar în virtutea atribuțiilor ce-i sunt acordate de lege și destinate a reglementa alinierea și construirea caselor pe străzile unui oraș în scop de estetică, privind în primul rând interesul public local, căruia proprietarii trebuie să i se impună și de la care nu pot să se sustragă prin convențiuni particulare, sunt privite ca legi de ordine publică. Din moment ce dreptul de proprietate, care este prin esența sa un drept real, nu poate fi exercitat în mod absolut de către proprietar, dânsul fiind supus la toate restricțiunile stabilite prin legi și regulamente, create în interes general și de utilitate publică, același principiu urmează a se aplica și în ceea ce privește dreptul de servitute, care, ca și toate celelalte drepturi reale, constituie un dezmembrământ al dreptului de proprietate și este supus acelorași reguli ca și însuși dreptul de proprietate”^[14].

De asemenea, din punct de vedere al sferei de cuprindere, nu toate normele de ordine publică în dreptul intern sunt de ordine publică în dreptul internațional. Astfel că ordinea publică de drept intern are o sferă de cuprindere mai mare decât cea a ordinii publice de drept internațional^[15].

Atingerile aduse ordinii publice de drept internațional prin hotărâri străine „(...) pot privi aspecte procesuale, materiale, precum și pe cele conflictuale. Cele procesuale sunt foarte rare – ne referim la cele manifest

---

^[13] M. CANTACUZINO, *Elementele dreptului civil*, Ed. All Educațional, București, 1997, p. 59.

^[14] Trib. Ilfov, s. a IV-a, dec. nr. 155/1914, în C. HAMANGIU, N. GEORGEAN, *Codul civil adnotat*, nr. 58, pp. 43-44, *apud* V. TERZEA, *op. cit.*

^[15] L.M. TROCAN, *op. cit.*, p. 151.

contrare unui proces echitabil. Totuși, o analiză atentă trebuie făcută în fiecare caz concret. De exemplu, o hotărâre pronunțată de o instanță de *common law*, ce constată «*contempt of court*» ori care se referă la procedura *discovery*-ului, nu se respinge *de plano*. Intensitatea legăturii cu ordinea juridică română nu se rezumă la o simplă verificare care, în cazul constatării unui corespondent, duce la refuzul recunoașterii. Gravitatea efectelor produse semnifică o periclitare a ordinii juridice române. Este vorba despre anticiparea de către instanță a acestor efecte, iar nu despre constatarea lor. De asemenea, aici nu trebuie ca pârâtul să fi putut invoca aceste nereguli în căile de atac, așa cum se cere la motivul de refuz privind lipsa citării în termen^[16].

Tot în domeniul ordinii publice intră și o parte a relațiilor sociale guvernate de normele dreptului penal. Din perspectiva dreptului penal, ordinea și liniștea publică este „un atribut al vieții sociale normale, în care raporturile dintre oameni se desfășoară în mod pașnic, în condiții de respect reciproc, de securitate personală, de încredere în atitudinea și faptele celorlalți oameni. Aceste valori sunt rezultatul unei conviețuiri civilizate. Ordinea și liniștea publică este tulburată atunci când au loc în public, manifestări sau comportări imorale, când se produc scandaluri, când oamenii se văd în primejdie de a fi obiect al unor violențe fizice sau de limbaj^[17]”.

În jurisprudență, s-a stabilit că „ordinea publică înseamnă între altele, climatul social firesc, optim, care se asigură printr-un ansamblu de norme și măsuri și care se traduce prin funcționarea normală a instituțiilor statului, menținerea liniștii cetățenilor și respectarea drepturilor acestora^[18]”.

4. Efectele aplicării

Efectele aplicării „ordinii publice” trebuie analizate în funcție de domeniul aplicării lor: a) în dreptul intern și b) în dreptul internațional. Dacă în dreptul intern, ordinea publică este adesea invocată atunci când se face referire la normele imperative (prohibitive), în dreptul internațional,

---

[16] G. BOROI, *Codul de procedură civilă comentat*, www.sintact.ro.

[17] V. DOBRINOIU, *Codul penal comentat*, www.sintact.ro.

[18] Trib. Sibiu, sent. nr. 2381 din 8 septembrie 2017.